

M.A. (SANSKRIT) Semester - 3 (CBCS) Examination
Nov/Dec-2023 (NEW COURSE)
(Rupak) Bhattnarayankrut Venisahar (Core (New))

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧(અ) નીચે માંથી કોઈ પણ બે નો અનુવાદ કરો.

(૦૮)

કચ્ચુકી- તતઃ સ મહાત્મા દર્શિતવિશ્વરૂપતેજઃસમ્પાતમૂર્છિતમવધૂયકુરુકુલમસ્મચ્છિવિરસન્નિવેશમનુપ્રાપ્તઃ
 કુમારમવિલમ્બિતં દ્રષ્ટુમિચ્છતિ । ભીમસેનઃ- કિં નામ દુરાત્મા સુયોધનો ભગવન્તં સંયમિતુમિચ્છતિ । સહદેવઃ-
 આર્ય, કિમસૌ દુરાત્મા સુયોધનહતકો વાસુદેવમપિ ભગવન્તં સ્વરૂપેણ ન જાનાતિ । ભીમસેનઃ- વત્સ, મૂઢઃ સ્વલ્પયં
 દુરાત્મા કથં જાનાતુ ।

અલામિદાનનીમતઃ પરમાકર્ણનેન । ભવતુ તાવત્ તસ્ય પરવનિતાવસ્કન્દનપ્રગલ્ભસ્ય માદ્રીસુતહતકસ્ય
 જીવિતમપહરામિ । અથવા ઇયમેવ તાવત્પાપશીલા પ્રથમમનુશાસનીયા । ઉભે- તતસ્તતઃ । ભાનુમતી – તતઃ
 આર્યપુત્રસ્ય પ્રભાતમંગલતૂર્યરવમિશ્રેણવારવિલાસિનીજન સંગીતરવેણ પ્રતિબોધિતાસ્મિ । રાજા – કિં નામ
 પ્રતિબોધિતાસ્મીતિ સ્વપ્નદર્શનમનયા વર્ણિતં ભવેત્ ।

મહારાજ,કસ્યાપ્યેષ તેજોબલદર્પિતસ્ય વિષમઃ શંખનિર્ઘોષઃ શ્રૂયતે । અપરમપ્યપ્રિયં શ્રોતુમસ્તિ નિર્બન્ધસ્તતો
 વિલમ્બ્યતામ્ । યુધિષ્ઠિરઃ – ન ખલુ વિલમ્બ્યતે, ઉત્તિષ્ઠ । યુધિષ્ઠિરઃ- અયિ, પાંચાલિ, અમ્બાયાઃ સપત્નીજનસ્ય ચ
 કિંચિત્સંદિશ્ય નિવર્તય પરિજનમ્ । દ્રૌપદી- મહારાજ અમ્બાયૈ એવં સંદેક્ષ્યામિ – યન્મમ હતાશાયાઃ પક્ષપાતેન તે
 મધ્યમપુત્રઃ પરલોકં ગત ઇતિ ।

દુર્યોધનઃ- અહહ કુમારવૃષસેન અલમતઃ પરં શ્રુત્વા । હા વત્સ, હા વૃષસેન, હા મદન્કદુર્લલિત, હા ગદાયુદ્ધપ્રિય, હા
 રાથેયકુલપ્રરોહ, હા પ્રિયદર્શન, હા દુઃશાસનનિર્વિશેષ, હા સર્વગુરુવત્સલ, પ્રયચ્છ મે પ્રતિવચમ્ । સૂતઃ-
 આયુષ્મન્,અલમત્યંતં દુઃસ્વાવેગેન । હે કુમાર । એષ ખલુ ભગવાન્ વાસુદેવઃ । કિમસૌ દુરાત્મા ભગવન્તં
 વાસુદેવમપિ ન જાનાતિ ।

પ્રશ્ન-૧(બ) નીચે આપેલ કોઈ પણ બે પદ્યોની સસંદર્ભ વ્યાખ્યા કરો.

(૦૬)

સત્પક્ષા મધુરગિરઃ પ્રસાધિતાશા મદોદ્ધતારમ્ભાઃ ।
 નિપતન્તિ ધાર્તરાષ્ટ્રઃ કાલવશાન્મેદિનીપૃષ્ઠે ।

આશૈશવાદનુદિનં જનિતાપરધો, મત્તો બલેનભુજયોર્હતરાજપુત્રઃ ।
 આસાદ્ય મેઽન્તરમિદં ભુજપંજરસ્ય, જીવન્પ્રયાસિ ન પદાત્પદમદ્ય પાપ ॥

માતઃ કિમપ્યદસદૃશં કૃપણં વચસ્તે
 સુક્ષત્રિયા ક્વ ભવતી, ક્વ ચ દીનતૈષા ।
 નિર્વત્સલે સુત શતસ્ય વિપત્તિમેતાં
 ત્વં નાનુચિન્તયસિ રાક્ષસિ મામયોગ્યમ્ ॥

મધ્નામિ કૌરવશતં સમરે ન કોપાદ્
 દુઃશાસનસ્ય રુધિરં ન પિબામ્યુરસ્તઃ ।
 સંચૂર્ણયામિ ગદયા ન સુયોધનોરુ
 સન્ધિં કરોતુ ભવતાં નૃપતિઃ પણેન ॥

- પ્રશ્ન-૨ વેણીસંહાર નાટકના શીર્ષકની યથાર્થતા વિશે વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. (૧૪)
અથવા
- પ્રશ્ન-૨ ભટ્ટનારાયણનું જીવન સમય અને કવન વિસ્તારપૂર્વક લખો.
- પ્રશ્ન-૩ વેણીસંહારના પ્રથમ અંકમાં આવેલ સંધિ પ્રસંગની વિસ્તારપૂર્વક ચર્ચા કરો. (૧૪)
અથવા
- પ્રશ્ન-૩ વેણીસંહારના પ્રથમ અંકના આધારે ભીમના ક્રોધનું વર્ણન કરો.
- પ્રશ્ન-૪ તૃતીય અંક માં આવેલ કર્ણ-અશ્વત્થામા કલહ પ્રસંગની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો (૧૪)
અથવા
- પ્રશ્ન-૪ વેણીસંહાર ના આધારે દુર્યોધનના પાત્રનું ચરિત્ર ચિત્રણ કરો.
- પ્રશ્ન-૫ નીચે માંથી કોઈ પણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
- 1) "વેણીસંહાર" એક સાર્થક શીર્ષક
 - 2) "ભાનુમતી" નું પાત્ર
 - 3) "દ્રૌપદી" નું પાત્ર
 - 4) દૈવાયત્તં કુલે જન્મ મદાયત્તં તુ પૌરુષમ્ ।
